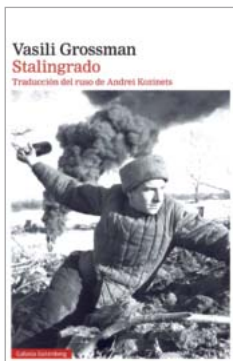

L'APARADOR

Vasili GROSSMAN. *Stalingrado*
Traducció d'Andrei Kozinets. Barcelona: Galaxia Gutenberg, 2020, 1.195 p., 27 €

Vasili Grossman va voler deixar constància de tot el que havia viscut durant la Segona Guerra Mundial, la mort de la seva mare i del seu fillastre i la seva experiència com a corresponsal de guerra, en un ambiciós cicle novel·lístic en dues parts. La primera, iniciada el 1943 i publicada el 1952 amb el títol *Per una causa justa*, s'havia de dir *Stalingrad*. La segona, escrita a partir del 1949, amb els mateixos protagonistes, va donar lloc a *Vida i destí*, un clàssic que ha estat llegit per milers

de lectors d'arreu des que va ser publicat a Occident el 1980. La primera, en canvi, ha estat considerada com una novel·la de rang menor i, fins i tot, com una obra amarada d'amor pel règim estalinista. L'edició que en fa ara Galaxia Gutenberg vol respondre a l'interrogant de si Grossman podia haver escrit dues novel·les tan desiguals a pesar de concebre-les com un tot i redactar-les l'una rere l'altra. I ho fa no només restituint-li el títol original, sinó més de cent fragments, de llargada desigual, que la censura soviètica obligà a suprimir. Així, la novel·la s'omple de matisos, fins a convertir-se en una obra distinta de la que s'havia pogut llegir.

Boris PAHOR. *La pira al port*
Selecció, traducció i pròleg de Simona Škrabec. Barcelona: Edicions del Periscopi, 2020, 288 p., 18,50 €

Boris Pahor és, als 107 anys, l'últim gran supervivent dels camps nazis. Nascut l'any 1913 a Trieste, quan la ciutat encara formava part de l'Imperi Austrohongarès, de petit (quan la ciutat va ser annexada a Itàlia) va veure com els feixistes cremaven la casa de cultura eslovena i va patir l'ascens del feixisme italià, obsedit a esborrar la identitat eslovena de la ciutat adriàtica. Durant la Segona Guerra Mundial, Pahor va militar en l'antifeixisme i va ser detingut per la Gestapo: va passar per prop de mitja dotzena de camps d'extermini, de Dachau a Bergen-Bel-

sen. Va poder sobreviure i ho va contar. Aquest recull de contes ens mostra, des de la perspectiva d'un nen, com la cultura eslovena va saber contrarestar la pressió assimiladora. En el pròleg, Simona Škrabec, que també n'és la traductora, dona algunes claus biogràfiques, històriques i culturals per entendre els onze contes que formen el volum. Tots tenen uns fonaments autobiogràfics, i n'hi ha de dues menes: els que evocuen la infantesa de l'autor, feliç però violentada per l'odi antieslovè i pel brutal procés d'assimilació dut a terme per l'estat italià, sobretot per Mussolini, i els que transcorren en un ambient concentracionari, que són desoladors i foscos. El caràcter explícitament testimonial esdevé així un dels valors, però no pas l'únic, de l'obra de Boris Pahor.

Borís PASTERNAK. *Quan escampi.*
Traducció d'Esteve Miralles i Ricard San Vicente. Pròleg d'Ivan Garcia Sala. Barcelona: Edicions de 1984, 2020, 186 p., 18,50 €

Als anys vint i trenta, Borís Pasternak (1890-1960) es va convertir en el poeta de referència de la poesia russa; tanmateix, la política repressiva de Stalin el portà a revisar la seva relació amb l'Estat soviètic i allunyar-se'n paulatinament. Silenciat i sense poder publicar, escrigué llargament la novel·la *El doctor Jivago*, que es publicà a l'estranger i motivà que li atorguessin el premi Nobel de Literatura l'any 1958, un premi que va haver de

refusar per la pressió de les autoritats soviètiques. Pasternak morirà dos anys després, reclòs al seu domicili, sense poder publicar, sense poder rebre diners de l'estranger, espiat fins a la tomba, amb les amistats empresonades, sotmès a una campanya despietada de desprestigi i de coerció de la llibertat de pensament. Mentrestant, privadament, Pasternak escriu els poemes del seu últim recull, *Quan escampi*, que el prologuista d'aquesta edició bilingüe considera una obra «de maduresa plena d'optimisme i vitalitat» i «un cant a la vida, un agraïment a l'existència, una celebració joiosa del pas efímer de tot ésser humà per l'eternitat de la natura».